
Р Е З Ю М Е Т А

НА

ТРУДОВЕТЕ НА ДОЦ. Д-Р МАРИЯ НЕЙКОВА,
ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА
АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ПРОФЕСОР” ПО 3.6. ПРАВО
(АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО И ПРОЦЕС) В БУРГАСКИ
СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ, ОБЯВЕН В ДВ, БРОЙ 30 /
03.04.2018 Г.

I. МОНОГРАФИЯ

1. МОНОГРАФИЧЕН ТРУД:

**Административноправни аспекти на опазването на недвижимото
културно-историческо наследство(205 стр.),** София, 2018., Авангард
Прима

Разработката е първият оригинален монографичен труд, посветен на посочената тема, отнасяща се до изключително важна реформа, която определя културно-историческото наследство като базов фактор за устойчивото развитие на всяко общество, нация и държава.

В настоящата монография за първи път у нас се изготвя правен анализ на разпределението на правата и задълженията на държавните органи и частните собственици по опазване и управление на недвижимото културно наследство, като е използван методът „Правен анализ на документи“ за проучване и оценка на състоянието на недвижимото културно наследство.

За първи път в Република България е изготвен функционален анализ на секторната политика и институциите в областта на недвижимото културно наследство. Наличните до настоящия момент анализи са били фокусирани върху отделни администрации и организации, без да се изследва взаимодействието между тях и проблемите на сектора като цяло. Новостта се състои в това, че подходът за осъществяване на секторен функционален анализ на институциите, работещи в областта на опазване на културно-историческото наследство позволява да бъде очертана цялостната картина за действията на всички звена, пряко или косвено включени в процеса по опазването му. Ясно са открити слабите места и пропуските в тяхната дейност.

С цел очертаване на проблемите по опазване, съхраняване и управление на недвижимото културно наследство са анализирани най-важните аспекти на действащото законодателство и са направени изводи за проблемните области. Особен акцент е поставен върху липсата на взаимодействие още на нормативно ниво между отделните институции и министерства. Изведени, разгледани и анализирани са разпределението на правата и задълженията на държавните органи и на частните собственици по управление на недвижимото културно наследство и е направена оценка на ефективността на съществуващото разпределение на правомощията.

За първи път в българската правна литература чрез сравнителен анализ е установена реалната тежест върху собствениците, които притежават обект със статут на недвижимо културно наследство. Аргументирано и убедително се доказва, че това разпределение на правомощията между различните нива на държавно управление и собствениците на недвижимо културно – историческо наследство води до неефективност.

Обоснована е тезата, че прекомерната тежест, възложена на собствениците, ги демотивира да полагат грижи за опазване на тези културни ценности и в тази връзка са направени конкретни предложения за освобождаването им от прекомерните бюрократични спънки и механизмите, чрез които да бъдат стимулирани и заинтересовани да се грижат за недвижимите културни ценности като добри стопани.

Хипотезата на настоящото изследване е, че една от причините за незадоволителното състояние на недвижимите културно-исторически ценности в България се корени в административните процедури, свързани с даване на статут и разрешаване на дейностите по консервация и реставрация и липсата на единна и целенасочена държавна политика. Последствията са влошаващо се състояние и все по-затруднената социализация на културните и историческите ценности.

Използването за първи път в подобно изследване в България на метода „Карта на пътуването на потребителя“ е съществен принос с иновативни моменти. Според Наръчника на Европейската комисия описанието на пътя на потребителя цели да представи епизодите от живота (в административноправния смисъл на това понятие) като набор от последователни стъпки с оглед на тяхното подобряване. С използване на този метод са разгледани четири епизода – получаване на статут на

недвижима културна ценност; реставрацията на къща – недвижима културна ценност; експониране и социализиране на такава къща; подпомагане на собствениците на недвижими културни ценности при съдебни процеси и други административни процедури. Авторът застъпва тезата, че опазването на културното наследство е политика, с която малко секторни политики могат да се сравнят, тъй като задължението на държавата да се грижи за опазването на културното наследство е изведено на Конституционно ниво като приоритет. В чл.23 от Конституцията специално е уредено задължението на държавата да създава условия за свободно развитие на науката, образованието и изкуствата и да ги подпомага. Изречение второ задължава държавата да се грижи за опазване на националното историческо и културно наследство.

За да се очертаят проблемите по опазване, съхраняване и управление на недвижимото културно наследство, са обобщени и синтезирани данни и изводи и от различни доклади и проверки, осъществени в гр. Несебър и от проведено етнографското изследване на Лулева.

Изложението е структурирано във въведение, четири части, заключение, използвани източници и приложения.

В увода е обоснована тезата на автора, че културно-историческото наследство принадлежи на човечеството и има универсален характер, поради което международната общност полага целенасочени усилия по отношение на съхраняването на световното културно-историческо наследство, приемайки редица международноправни актове в рамките на универсални и регионални международни организации. България е на едно от първите места в Европа по брой паметници на културата и един от най-важните приоритети на държавната политика е да създаде адекватна нормативна рамка и устойчива среда за опазването, съхраняването и

социализацията на недвижимите културни ценности. Ето защо от изключително значение е създаването на дългосрочна Стратегия за устойчиво развитие и защита на културно-историческото наследство.

Посочено е, че целта на монографията е да предложи нормативни промени и адекватни мерки за осигуряване на устойчиво използване на националното недвижимо културно наследство чрез подобряване на предоставяните от Министерството на културата и НИИКН административни услуги, свързани с консервация и реставрация на тези обекти и координацията между институциите в областта на културното наследство.

В част първа е представен обхватът и състоянието на културно-историческото наследство. Използвана е емпирична информация за резервата старинен Несебър, предоставена от България на ИКОМОС. Направен е изводът, че се наблюдава незадоволителна картина и тенденция в опазването на културното наследство.

В част втора е направен правен анализ на разпределението на правата и задълженията на държавните органи и частните собственици по управление на недвижимото културно наследство. За да може да се установи реалната тежест от притежаването на обект – недвижимо културно наследство, е разгледано разпределението на правата и задълженията на държавните органи и частните собственици по управление на недвижимото културно наследство. Особено място е посветено на уредбата в Закона за културното наследство и подзаконовите актове към него и е изготвен секторен функционален анализ на институциите, работещи в областта на опазване на културно-историческото наследство в България.

В трета част е използван оригинален подход, съчетаващ теоретични постановки с анализ на конкретни казуси, с които се илюстрира реалната административна тежест от притежаването на обект – недвижимо културно наследство в град Банско. Избран е обект от категорията архитектурно-строителни: сгради, съоръжения, конструкции, части или съчетания от тях, които имат историческа, естетическа, техническа, културно- и производствено-техническа, пространствена и функционална стойност. За представяне на стъпките, свързани с реставрация и консервация е използвано описание, което е разширено с описание на дейностите, свързани с деклариране и получаване на статут и експониране и социализация на същата къща. За представяне на реалния ангажимент на държавата към собствениците на НКЦ са използвани реални примери от практиката на Варненския административен съд и Върховния административен съд.

В четвърта част е предложен нов механизъм за подобряване управлението на културното наследство.

В заключението са представени обобщени изводи от изследването. Формулирани са конкретни препоръки за разпределението на правата и задълженията на държавните органи и частните собственици по опазване и управление на недвижимото културно наследство.

II. УЧЕБНИК:

Административно обслужване (293стр.), София, 2018 г., ИК „Авангард Прима”, автор на глава първа, втора, трета, четвърта, пета, шеста, седма и осма или от стр. 1 до стр. 169(в съавт.)

„Административно обслужване“ е първият учебник по административно обслужване в България. Той е предназначен за държавни служители от звената за административно обслужване и инспекторатите, както и за мениджъри и специалисти по маркетинг в организации, предоставящи обществени услуги (висши училища, училища, пощи, лечебни заведения, библиотеки, електроразпределителни дружества и др.), които искат да въведат обслужване на едно гише или да подобрят качеството на обслужването, както и за студенти в бакалавърски и магистърски програми по публична администрация и в научни направления от научна област „Социални, стопански и правни науки“. В него е представен базисният модел на комплексното административно обслужване, организацията на дейностите по предоставяне на услуги, служебният обмен на данни, стандартите за качество на административното обслужване, методологията за усъвършенстване на работните процеси по предоставяне на услуги, предоставянето на електронни административни услуги, определянето и заплащането на такси за услуги и др.

Подборът на темите е направен на базата на обстоен преглед на потребностите на студентите с оглед бъдещата им реализация. В учебника са включени теми с възлови лекции, свързани с предоставянето на услуги на принципа „едно гише“. За първи път задълбочено е разгледана връзката между политиката в областта на административното обслужване и други политики, сред които политиката в областта на таксите, децентрализацията, административната реформа и др.

Във връзка с потребността от самостоятелна работа и самоподготовка, особено за студенти в магистърски програми, след всяка лекция са формулирани въпроси за проверка на знанията. Разработени са и казуси, които могат да се обсъждат и решават по време на семинарните занятия или самостоятелно. Тъй като в областта на административното обслужване като цяло липсват достатъчно авторски литературни източници, за да се представят задълбочено всички аспекти на предоставянето на услуги са използвани предимно източници от различни аналитични доклади и нормативни актове.

III. СТУДИИ

1. Районите за планиране в България или необходимостта от ново административно-териториално устройство, Юридически сборник БСУ, 2018 (25 с., под печат)

Районите за планиране в България или необходимостта от ново административно-териториално устройство е студия, посветена на процесите на реформиране на европейската административна система на

страните-членки на Европейския съюз с акцент върху укрепването и развитието на местното самоуправление в Република България. Местното самоуправление е най-близкото ниво на демократично управление до гражданите като им позволява да участват в процеса на вземане на решения на местно ниво.

В първата част са анализирани основните принципи и практики на местно самоуправление, регламентирани в Европейската харта за местно самоуправление (ЕХМС), приета в Страсбург, Франция на 15.10 1985г. В светлината на тези европейски стандарти се разглеждат основните принципи на законодателството в областта на местното самоуправление и местната администрация, регламентирани в глава седма на Конституцията на Република България, влязла в сила на 13.06 1991г. и новите правила, представляващи отправна точка в усъвършенстване на административно-териториалното устройство на страната и местното самоуправление. Обръща се внимание, че основните положения на Конституцията намират своето развитие и конкретизация в Закона на административно-териториално устройство на Република България (ЗАТУРБ), в който като основни териториални структурни единици са изведени отново общините и областите, а като съставни административно-териториални единици - кметствата и районите.

Във втора част е направен исторически преглед на териториалните и административни реформи в България от времето на Хан Кубрат до настоящият момент. Стига се до извод, че в по-ново време средно на 10-13 години в страната са извършвани административно-териториални реформи. Доказана е неефективността на досегашния модел на административно-териториално устройство и управление, което рефлектира и върху разпределението на правомощията и функциите между

органите на централно управление, регионалните и местни власти. Доказана е тезата на автора за необходимостта от ново административно-териториално устройство и въвеждането на второ ниво на самоуправление, което би довело до постигането на ефективност на държавната администрация.

В Третата част на изложението се разглеждат районите за планиране в Република България и основните насоки за промяна. Отделено е внимание на създадените шест района за планиране, които отговарят на NUTS II ниво статистически единици. Акцентира се върху въведената от ЕВРОСТАТ, като териториална основа за производство на регионални статистически данни за Европейския Съюз номенклатура на териториалните единици за статистически цели („Nomenclature des unités territoriales statistiques” - NUTS) и Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и Съвета за NUTS. Направен е изводът, че тази йерархична система служи за социално-икономически анализ на регионите в страните членки и за определянето на рамката на действията в областта на Кохезионната политика на Европейския Съюз. Обръща се внимание, че районите за планиране не представляват административно-териториални единици, а се използват единствено за целите на регионалното развитие и статистиката. Те отговарят на изискванията на Европейския съюз, където районите на ниво NUTS II са основен обект на планиране, програмиране, прилагане и мониторинг на структурните фондове.

В Заключението се стига до извод, че при определянето на районите за планиране е необходимо районирането да отговаря не само на изискванията на Регламент 1059/2003г. по отношение на броя на населението, но да бъде съобразено с целите и приоритетите на национални, регионални, местни, европейски секторни стратегически и

планови документи и природо-географските характеристики на територията. Необходим е задълбочен анализ на големината на административно-териториалните и териториалните единици по отношение на ефективността на предоставяните услуги и качеството на местната демокрация, както и на въздействието на евентуална промяна. Доказана е неефективността на досегашния модел на административно-териториално устройство и управление, което рефлектира върху разпределението на правомощията и функциите между органите на централно управление, регионалните и местни власти. Доказана е тезата на автора за необходимостта от ново административно-териториално устройство и въвеждането на второ ниво на самоуправление, което би довело до постигането на ефективност на държавната администрация.

IV. СТАТИИ И ДОКЛАДИ

1. Понятието „Национална сигурност“ - съвременни аспекти, Международна конференция на Центъра за юридически науки на БСУ „Право и сигурност“, Юридически сборник, 2017 (с.11-18)

Публикацията е посветена на необходимостта от ясно и точно дефиниране на основни понятия като „национална сигурност“, „система за сигурност.“ и др. Специално място е отделено на нормативната уредба, която основополага понятийния апарат и регулира взаимоотношенията между организационните субекти в системата за сигурност, на коренно променената среда на сигурност и нарастващата необходимост от

подобряване на механизмите за взаимодействие между институциите от целия сектор сигурност, както и от разработване на координирани политики и стратегическа концептуална рамка за противодействие на новите заплахи, включително и хибридните. Специално внимание е отделено на проблематиката свързана с използване на понятието „национална сигурност“.

Правната уредба, регламентираща правоотношенията в сектора за сигурност, е решаващ фактор за повишаване на ефективността на системата за сигурност и нейното поддържане в състояние, съответстващо на националните интереси в контекста на съвременното ниво на съществуващите предизвикателства като рискове и заплахи.

Анализирани са действащите нормативни актове с различна юридическа сила, регламентиращи дейността и организацията на един от най-важните органи в системата за защита на националната сигурност - Съвета по сигурността към Министерския съвет. Очертани са сериозни противоречия в нормативната уредба, липсата на съгласуваност между институциите и терминологична неточност, отнасящи се до националната сигурност на Република България. Направени са предложения *de lege ferenda*.

2. Отговаря ли администрацията на изискванията на европейското административно пространство, Юбилеен сборник в чест на 85-годишнината на проф. д-р Добри Димитров, 2014(с.374-379)

Статията е посветена на правната уредба и готовността на българската администрация за европейското административно пространство. Република България е страна – член на Европейския съюз,

но въпреки това се наблюдава забавяне в процесите на модернизиране на държавната администрация. Установено е, че по отношение на ефективността на държавно управление между страните от ЕС съществува значителна дистанция. Статията доразвива хипотезата на автора, застъпена в монографията „Децентрализацията – фактор за повишаване на ефективността на управление“, че съществуващото разпределение на правомощията между различните нива на управление в България е неефективно. В доклада на Световната банка „Показатели на ефективността на държавното управление по света“ се потвърждава тази хипотеза и се посочва, че България е на едно от последните места по ефективност на държавно управление, което обхваща: усещането за качество на публичните услуги; качеството на държавната служба и степента ѝ на независимост от политически натиск; качеството на формулиране на политики и нейното изпълнение и доверието в ангажимента на правителството към тези политики. Последствията са ниска степен на управляемост на държавата и основите процеси в нея, невъзможност за постигане на поставените управленски цели.

В статията са очертани основните насоки за реформа: опростяване на административните механизми; редуциране броя на институциите и опростяване на процедурите.

3. Комплексното административно обслужване и новите стандарти за качество на административното обслужване, Институт за публична администрация, София, 2014(с.1-16)

В тази статия са изследвани собствените стандарти за качество на административното обслужване в държавната администрация и

необходимостта от тяхното актуализиране във връзка с въвеждането на комплексно административно обслужване в България. Последователно се прави анализ на предходната уредба, анализират се и новите моменти в АПК. Поставя се акцент върху служебното събиране на доказателства, регламентирано в Административно процесуалния кодекс, в Закона за електронно управление и др.

Достига се до извод, че недостатъците и празнотите на новата уредба превишават положителните ѝ характеристики. С цел отразяване на новите изисквания за преминаване към комплексно административно обслужване в България авторът излага позицията си, че е необходимо актуализиране на нормативната уредба и освен срок за извършване на услугата следва да се включат и нови стандарти за административните услуги, като: брой документи, изисквани за услугата; въвеждане на устно заявяване; въвеждане на обслужване по пощата; стандартизиране на сроковете, валидни по идентичен начин за цялата администрация; осигуряване сигурност и конфиденциалност на данните и др.

4. Is Bulgaria`s legislation up to the mark to the contemporary security environment, University of economics and innovation in Lublin, Free University of Varna, 2017. (с.49-52)

Публикацията е посветена на нормативната база като един от основните фактори за изграждане на системата за сигурност. Законите и подзаконовите актове регламентират нейните задачи, цели, правомощията на компетентните органи, координацията и взаимодействието между тях. Авторът подкрепя становището на водещи експерти по сигурност, че

системата за сигурност в Република България не функционира ефективно. Обоснована е тезата, че за гарантиране на националната сигурност на Република България е наложително изграждането на система от специализирани органи с обвързана компетентност, функциониращи като части на единен механизъм.

Анализирани са редица нормативни актове и са идентифицирани проблемни области във функционирането на системата за национална сигурност. Особено място е посветено на нормативната база на системата на национална сигурност като изключително важен елемент, особено в демократичното общество. Установено е, че към настоящия момент за нормативното изграждане на системата за сигурност на България са приети редица нормативни актове и документи, регламентиращи отношенията в сферата на националната сигурност.

Авторът достига до извода, че търсенето на ефективни и иновативни начини за гарантиране сигурността на страната налага актуализация на Стратегията за национална сигурност и създаването на нова нормативна база, която да очертае целите и приоритетите на националната сигурност на Република България. Той излага позицията, че всички държавни органи, ангажирани с изграждане на политика за сигурност следва да се запознаят обстойно с тази нормативна база и други документи, регулиращи системата за сигурност. Препоръчително е да се създаде устойчива практика за подготовката и своевременното им актуализиране, което от своя страна изисква въвеждането и на нов тип организационна и управленска култура.

5. Changes in the administrative procedure code and principles of the complex administrative servicing, University of economics and innovation in Lublin, Free University of Varna, 2017(c.79-83)

Целта на настоящия доклад е да изследва промените в нормативната база, касаещи въвеждането на комплексно административно обслужване на гражданите на Република България. Установява се, че едва 10% от населението на България през 2016 г. са използвали интернет за връзка с администрацията, докато близо 90% от населението на Естония се възползва от интегрирано електронно предлагане на административни услуги, имайки електронни лични карти, чрез които участва в процедурата по електронно гласуване и заявява електронни услуги. Това поставя България на едно от последните места сред страните-членки на ЕС, използващи интернет за връзка с администрацията. Безспорно бъдещето на комуникацията на гражданите с администрациите ще се основава на информационно-комуникационните технологии (ИКТ) без необходимост от физически контакт между страните. Въпреки това все още значителен брой от хората у нас са без достатъчна компютърна грамотност, както сред гражданите и бизнеса, така и в администрациите, което не позволява предоставянето на административни услуги да бъде осъществявано изцяло по електронен път.

Особено място е посветено на изключително сложната проблематика, която бе породена след отмяната на Закона за административното обслужване на физически и юридически лица през 2006 г., законовата празнота в Административнопроцесуалния кодекс (АПК) и липсата на текстове, касаещи административното обслужване.

Анализират се измененията в Административнопроцесуалния кодекс от 2014 г., с които за пръв път бяха уредени нормативно принципите на комплексното обслужване, а именно: служебно събиране на доказателства от административния орган, предоставяне на административни услуги по различни канали, както и автоматизиране на процесите по предоставяне на административни услуги.

Стига се до извода, че е необходима интеграция и ефективно сътрудничество между администрациите на централно и местно ниво за предоставянето на конкретната административна услуга. От една страна, това изисква промяна на отговорностите и организацията на работните процеси, а от друга е свързано с повишаване на административната културата както на служителите, така и на техните ръководители. Вместо това в Доклад относно базисния модел на комплексно административно обслужване през 2013г. е констатирано, че по отношение на интеграцията администрацията не е постигнала съществен напредък: „Интеграцията¹ и координацията между различни административни структури при предоставянето на услуги е слаба. Констатира се, че всяка администрация предоставя своите административни услуги относително самостоятелно. Реално има много малко примери на комплексно предоставяне на административни услуги. Всичко това показва колко е затруднена интеграцията и координацията в работата между различните администрации по отношение на предоставянето на административни услуги“.

Изводът, който се налага, е, че нормативно е поставено изграждането на комплексното административно обслужване в България, но въпреки това липсва добре изградена национална инфраструктура,

¹ Базисен модел на комплексно административно обслужване

включително системи и компоненти за подкрепа на развитието на електронното правителство.

6. Digitalization of registers in the public administration – key element of electronic governance, University of economics and innovation in Lublin, Free University of Varna, 2018 (с.19-26)

Докладът се фокусира върху необходимостта от дигитализиране на регистрите в държавната администрация като ключов елемент от електронното управление. В тази връзка авторът отделя специално внимание на тяхното състояние и огромното им значение за предоставянето на електронни услуги и за намаляването на административната и регулаторната тежест. Специално внимание е отделено на измененията в Административнопроцесуалния кодекс (АПК) от 2014 г., на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, където като основен приоритет при предоставянето на услуги е определено преминаването към съвременни форми на комплексно административно обслужване (КАО) и е въведена забрана за административните органи да изискват предоставянето на информация или документи, които са налични при тях или при друг административен орган и съответно - задължението им да ги осигуряват служебно.

В резултат на анализа на уредбата се достига до извода, че липсата на изрична правна уредба относно организацията на някои регистри води до неяснота относно начина на поддържане на регистрите и съхранението на данните, съдържащи се в тях.

Авторът обосновава необходимостта от създаване на детайлна регулативна рамка, предвиждаща конкретни нормативни изисквания с цел уеднаквяване и стандартизиране на начина и типа на водене и съхранение, съответно на предоставяне на информацията в съответните регистри, водени от областния управител без наличието на изрично правно основание, както и да бъдат уредени със закон регистрите, предвидени в подзаконов нормативен акт. Достига се до извода, че е необходимо да отпаднат или да бъдат нормативно регламентирани регистрите, поддържани без нормативно основание, както и да се осигури служебен обмен на данни. С оглед стандартизиране на процесите по приемане, обработка и проверка на данните, включени в масивите, се предлага да бъде създадена обща, детайлна и изчерпателна законова нормативна рамка, за да се реализира цялостната реформа на модела на организация и поддържане на регистрите в държавната администрация. Стига се до заключението, че това ще спести на гражданите и бизнеса време и разходи за различни видове такси, транспорт и административни разходи, ще доведе до облекчаване на процедурите, намаляване на посредниците за извършване на услугите, както и на преките контакти със служители от държавната администрация, което би довело и до ограничаване на възможностите за корупция. Не на последно място дигитализирането на регистрите на административните услуги ще допринесе за намаляването на първичните администратори на данни, засилване на служебния обмен на данни и въвеждането на електронно управление в България.

Авторът поставя акцент върху необходимостта от регистрова реформа като изтъква редица предимства, до които ще доведе, като: облекчаване на процедурите, намаляване на преките контакти със служителите от държавната администрация, респ. възможностите за

корупция, и ще се постигне оптимизиране на процесите по административно обслужване на гражданите и бизнеса. Направени са предложения *de lege ferenda* относно организацията на някои регистри и съхранението на данните, съдържащи се в тях.

7. Contemporary aspects of the protection of public order in Bulgaria, Open Access Peer-reviewed Journal, Science Review, June 2018 Vol.2, (с.57)

Статията съдържа характеристика на основните моменти на правната уредба, касаеща обществения ред като гарант за националната сигурност в Република България. Наред с това са разгледани и проблемите, произтичащи от липсата на нормативно определено понятие “обществен ред“. Авторът акцентира върху конституционно предвидената компетентност на Министерския съвет и областния управител за осигуряване на “обществения ред“ в Република България.

В резултат на анализа на уредбата и на съответната съдебна практика, отнасящ се до свободното тълкуване на понятието „обществен ред“, се достига до извод, че ниското качество на правната уредба представлява основен препятстващ фактор за успешното опазване на обществения ред, запазване на сигурността на обществото, респ. за функциониране на националната сигурност.

8. Analysis of the Regulatory Framework Governing the Administrative Service, Open Access Peer-reviewed Journal, World Science , June 2018 Vol.8, (с.46)

Статията е посветена на множество нормативни актове, регламентиращи различни аспекти по предоставянето на административни услуги. Основанието за извършения анализ е както интегралния характер на дейностите по предоставяне на услуги, така и пряката обвързаност с други дейности и политики в администрацията като административната реформа, въвеждането на електронно управление, административното регулиране и намаляване на административната тежест за гражданите и бизнеса, политиката в областта на държавните и местни такси, децентрализацията, борбата с корупцията и др. Констатацията е, че въпреки промените в множество нормативни актове за прилагането на принципа на служебното начало и предоставянето на услуги по електронен път, се налага да бъдат направени изменения в редица нормативни актове, които регламентират предоставянето на различни услуги (вкл. регулаторни режими - лицензионни, разрешителни, регистрационни и уведомителни). Представено е виждането на автора за необходимостта да се регламентира възможността за приемане на заявления по електронен път и да отпадне изискването за предоставяне на редица документи, които администрацията-доставчик би следвало да събира по служебен ред.

9. Служебният обмен на данни – водещ принцип в комплексното административно обслужване, ИУ Варна, 2018(предпечат)

Настоящата статия разглежда нормативната база, регламентираща еднократното събиране и създаване на данни и задължението на първичния администратор на данни да ги изпраща служебно на всички административни органи, на лицата, осъществяващи публични функции и

на организациите, предоставящи обществени услуги, които също обработват тези данни и са заявили желание да ги получават.

Изведена и доказана е връзката между дейностите по предоставяне на услуги и дейностите по заявяване и предоставяне на електронни услуги. В много други статии, студии и изследвания предоставянето на електронни услуги се разглежда самоцелно като отделна политика. На ниво реална политика подобен подход води до множество проблеми, които се констатират от нивото на предоставяне на електронни услуги в България. Авторът предлага решение - предоставянето на електронни услуги да се разглежда като един от начините за заявяване на услуги. Служебният обмен на данни, който понякога също самоцелно се отделя от политиката по предоставяне на услуги, е представен като един от водещите принципи на комплексното административно обслужване.

Специално внимание е отделено на проблематиката свързана с хартиения обмен на документи между администрациите, времето и разходите за административното обслужване на гражданите и на бизнеса. Доказана е необходимостта първичните администратори на данни да се идентифицират и вписват в регистрите на електронното управление, за да се реализира принципът на еднократното събиране на информация от потребителите на услуги и многократното им използване от администрациите. Обоснована е необходимостта всички институции да вписват в регистрите първични услуги и данни, за да могат да прилагат принципа на служебното начало - да събират информацията по служебен ред, а не да я изискват отново и отново от гражданите и бизнеса.

10. Управлението при кризи на местно ниво, НВУ-Велико Търново, 2018 (с.642-651)

Публикацията е посветена на правната уредба на защитата при бедствия в Република България с акцент върху административноправните и организационно-правните норми. Анализирани са разпоредбите на нормативната уредба на защитата при бедствия, като: Конституцията на Република България, Закона за защита при бедствия, Закона за Министерството на вътрешните работи и Правилника за неговото прилагане, Закона за местното самоуправление и местната администрация, Закона за водите, Закона за отбраната и въоръжените сили, Закона за администрацията и други специални закони и нормативни актове.

Специално внимание е отделено на мястото и ролята на кмета и областния управител като важен елемент от националната система за управление при кризи, с която е предвидено да бъде постигната жизненоважната цел - осигуряване опазването на живота, здравето и имуществото на населението, територията, околната среда, културните и материалните ценности на страната на регионално и местно ниво. Националната система за управление при кризи осигурява действията по предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от кризи на територията на страната или извън нея - при изпълнение на задължения, произтичащи от международни договори, по които Република България е страна. Тя следва да гарантира подготовката на страната, населението и националното стопанство за защита при възникване на кризи, запазване и оптимизиране на съществуващите елементи на системата за управление при кризи, изграждане на органи и механизми за дейност и в интегралната система за управление и осигуряване на съвместимост с механизмите за управление при кризи в НАТО и ЕС.

Докладът се фокусира върху регионалното и местно ниво на управление, където областният управител или кметът на съответната община, сформират кризисен щаб, който координира и контролира изпълнението на предприетите от съвета по сигурността кризисни мерки в рамките на неговата териториална компетентност, както и за оказване на помощ на подчинените му звена, на органите на държавната власт или на органите за местно самоуправление в дейността им по овладяване на кризата.

Стига се до заключението, че за да се управлява една криза, е необходимо да се познава характерът и динамиката на нейното ескалиране. Въпреки че Република България е член на ЕС, но все още не е хармонизирала законодателството си с европейското право и практиките в страните от ЕС и изграждането на институциите за неговото прилагане. Действията за преодоляване на кризата трябва да започват във възможно най-ранна фаза, необходимо е да се използват разнообразни и гъвкави методи за управление, адекватни на резките изменения на обстановката. Ефективното управление изисква бързо идентифициране на рисковите фактори и вземане на целесъобразни решения за ограничаване развитието на кризата в реално време. Очевидно е, че за да се реагира своевременно на динамичния характер на кризите, трябва да се използват възможностите на системата за ранно предупреждение, както и предварително разработени планове и модели за нейното управление. Допуснатите в последните години грешки и слабости при решаването и овладяването на редица кризисни ситуации, свързани със значителни материални щети и човешки жертви, дават основание да бъде направен изводът, че се налага спешно да се разработи нормативна база за регламентиране на отговорностите, структурите, функциите и задачите на имащите правомощия при

овладяването на кризисни ситуации от техногенен, екологичен и природен характер. Управлението на кризата в голяма степен зависи от ефективното взаимодействие както вътре в системата между нейните елементи, така и между външните фактори, които осъществяват въздействие върху нея.

Авторът изказва тезата, че при изработването на единна държавна политика трябва да се включват органите на законодателната и изпълнителната власт в страната, а също структури на държавните и частни организации, за да не се погазват общоприетите културни ценности и стандарти.

Въз основа на анализа на действащото законодателство са констатирани проблемни области и са аргументирани конкретни предложения за промени относно: превенцията и финансовото осигуряване и на стратегическите, и на плановите документи; конкретни срокове и отговорници за изпълнението на планираните мероприятия. Според виждането на автора Стратегията за намаляване на риска от бедствия 2017-2030 г. следва да бъде съобразена с компетенциите на органите на местна власт, на местно самоуправление и на местните администрации, кто се предвидят и формите на сътрудничеството и координацията между публичните и частните заинтересовани страни и НПО по време на етапите на превенция, готовност и възстановяване от бедствия. Предлага се изготвянето на един общ нормативен акт със съпътстваща го подробна пътна карта за законодателни промени, които преодоляват проблемите, свързани с формализма на стратегическото планиране и координацията на дейностите по защита при бедствия, аварии, катастрофи.

11. CYBERSECURITY OR THE LACK THEREOF, University of economics and innovation in Lublin, Free University of Varna, 2018(193)

Докладът се фокусира върху киберсигурността като ключов елемент от националната сигурност на държавата – киберпространството се разглежда като специфична „виртуална“ територия без физически граници, в която също трябва да бъдат „гарантирани демократичното функциониране на институциите и основните права и свободи на гражданите“. Установено е, че ускореното разширяване и усложняване на киберпространството води до умножаване на уязвимостите и нарастване на несигурността в киберпространството. Това налага необходимостта от създаването на ефективна стратегия за киберсигурност, създаване на програма на правителството, в която да се разработят политиките, моделите и стандартите на управление в областта на гарантиране на достъпност и сигурност на информацията, както и предприемане на активни действия за обезпечаване на ефективно международно сътрудничество, координация и хармонизация на усилията в сферата на киберсигурността.

Стига се до заключението, че киберпространството непрекъснато се разширява и усложнява, което води до увеличаване на уязвимостта и несигурността в него. Нарастват съществуващите и се появяват нови по характер киберзаплахи. Изводът, до който достига авторът, е, че ускореното разширяване и усложняване на киберпространството, увеличаването на потребителите, видовете и обема онлайн интерактивност, както и развитието на информационните и комуникационните технологии, водят до умножаване на уязвимостите и нарастване на несигурността в киберпространството. Зловредният софтуер е най-актуалната и с най-висока ефективност киберзаплаха. Трансграничният характер, огромният ръст и високата скорост на развитие

на информационните технологии правят трудно постижимо ефективното законодателство и нормативното реагиране на предизвикателствата пред киберсигурността. Държавата е тази, която трябва да поеме законодателната, политическата и организационна отговорност за осигуряване на киберсигурността. Необходимо е създаването на ефективна стратегия за киберсигурност, както и на програма на правителството, в която да се разработят политиките, моделите и стандартите на управление в областта на гарантиране на достъпност и сигурност на информацията и да се предприемат активни действия за гарантиране на ефективно международно сътрудничество, координация и хармонизация на усилията в сферата на киберсигурността.